

ภาคผนวก ก

การพิจารณาสถานะบุคคลให้แก่บุคคลบนพื้นที่สูง พ.ศ. 2543

การพิจารณาสถานะบุคคลให้แก่บุคคลบนพื้นที่สูง พ.ศ. 2543

การนิยามคำว่า “บุคคลบนพื้นที่สูง” ซึ่งมีความหมายใน 2 สอดคล้องกัน คือ

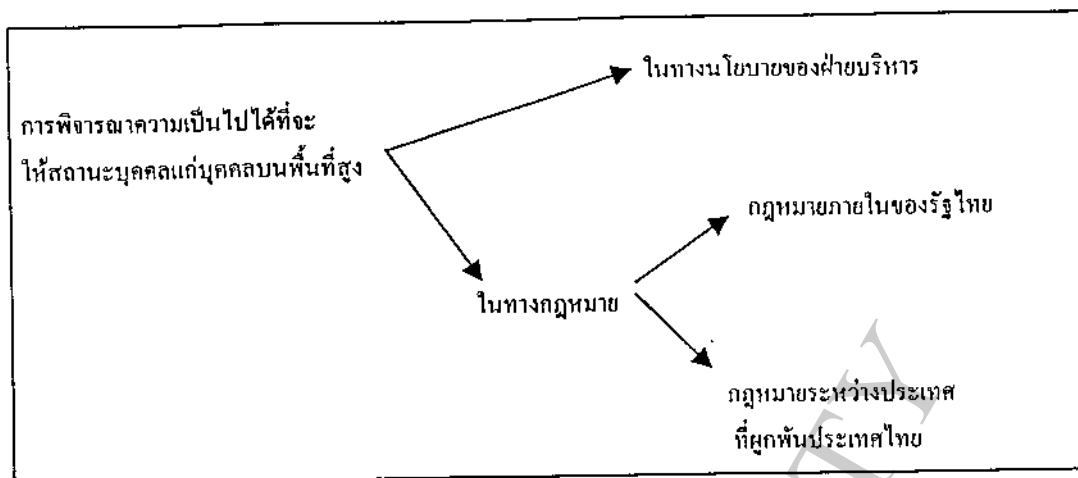
ลักษณะแรก ก็คือเป็นประชากรที่อยู่อาศัยบนพื้นที่สูงซึ่งเป็นชาวเขา คนไทยและกลุ่มชนอื่นๆ ซึ่งรัฐบาลไม่ได้มีนโยบาย หรือมาตรการนโยบายดูแลดำเนินการเป็นการเฉพาะที่อาศัยอยู่ใน “พื้นที่สูง” อันได้แก่ “พื้นที่ที่เป็นที่อยู่ของชาวเขาเผ่าต่างๆ หรือเป็นที่ตั้งบ้านเรือนและที่ทำกินที่มีความลาดชันโดยเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ 35 หรือมีความสูงกว่าระดับน้ำทะเล 500 เมตรขึ้นไป ในจังหวัดต่างๆ 20 จังหวัด คือ เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน เชียงราย พะเยา น่าน ลำพูน ลำปาง แพร่ ตาก เพชรบูรณ์ เลย พิชณุโลก สุโขทัย กำแพงเพชร กาญจนบุรี อุทัยธานี สุพรรณบุรี ราชบุรี ประจวบคีรีขันธ์ และเพชรบุรี” ทั้งนี้ จะเห็นว่าเป็นการนิยามตามข้อ 5 แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารการพัฒนาชุมชน ถึงแคว้นล้อม และการควบคุมพืชเสพติดบนพื้นที่สูง เมื่อ พ.ศ. 2540

ลักษณะที่สอง ก็คืออาจเป็นบุคคลบนพื้นที่สูง “ในความหมายแรก” ที่อพยพลงมาอาศัยอยู่บนพื้นที่ราบ

แง่มุมในการพิจารณาปัญหาการกำหนดสถานะบุคคลของบุคคลบนพื้นที่สูง

ในการพิจารณาปัญหาเกี่ยวกับการกำหนด “สถานะบุคคล” ของบุคคลบนพื้นที่สูง นั้นอาจทำได้ในหลายแง่มุม จึงมีความจำเป็นที่จะต้องกำหนด “แง่มุม” ของการพิจารณาซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้ คือ ในการพิจารณาความเป็นไปได้ในการให้สถานะบุคคลแก่บุคคลบนพื้นที่สูงนั้น ควรจะต้องศึกษาทั้งในแง่ความเป็นไปได้ในทางกฎหมาย และความเป็นไปได้ในแง่นโยบายของฝ่ายบริหาร ทั้งนี้ เพราะว่านโยบายของรัฐที่มีพื้นฐานที่มั่นคงในทางกฎหมายย่อมจะได้รับการยอมรับและปฏิบัติตามโดยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ มิใช่จะได้รับการยอมรับเพียงในทางปฏิบัติของฝ่ายบริหารเท่านั้น หากแต่จะได้รับการยอมรับจากฝ่ายตุลาการอีกด้วย ปัญหาที่ว่า ศาลจะมีคำสั่งยกเลิกหรือเพิกถอนการกระทำทางการปกครองอันเนื่องมาจากนโยบายของฝ่ายบริหารจึงไม่อาจเกิดขึ้น

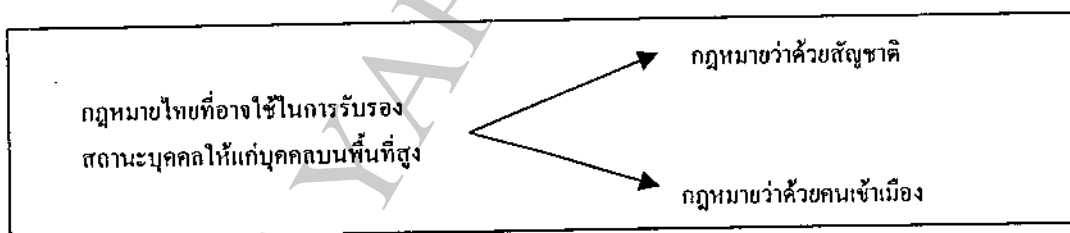
อนึ่ง ในแง่ความเป็นไปได้ในทางกฎหมายนั้น คณะอนุกรรมการศึกษาฯ ในเรื่องนี้เห็นว่า นอกจากจะต้องพิจารณาความเป็นไปได้ในแง่กฎหมายภายในประเทศแล้วยังต้องพิจารณาร่วมกับกฎหมายระหว่างประเทศที่ผูกพันกับประเทศไทยอีกด้วย

กฎหมายว่าด้วยการกำหนดสถานะบุคคลในประเทศไทย

เนื่องจากกฎหมายที่กำหนดสิทธิ หน้าที่ และความสามารถของบุคคลธรรมดาในประเทศไทย มีอยู่เป็นจำนวนมาก คณะอนุกรรมการศึกษาฯ จึงต้องเริ่มต้นพิจารณาว่ากฎหมายไทยฉบับใดบ้าง ที่อาจนำมาใช้เพื่อรับรอง ตลอดจนให้ “สถานะบุคคลตามกฎหมาย” แก่บุคคลบนพื้นที่สูง

คณะอนุกรรมการศึกษาฯ จึงพบว่าเพื่อกำหนดสถานะบุคคล (Personal Status) ซึ่งเอื้ออำนวย ให้บุคคลบนพื้นที่สูงอาจใช้ “สิทธิในความเป็นบุคคลตามกฎหมาย” (Right to Legal Personality) อันเป็นสิทธิมนุษยชนเบื้องต้น (Fundamental Human Rights) ได้ในประเทศไทยก็จะต้องพิจารณา กำหนดสถานะบุคคลของบุคคลบนพื้นที่สูงภายใต้กฎหมาย 2 ฉบับ กล่าวคือ กฎหมายว่าด้วย สัญชาติ และกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง”

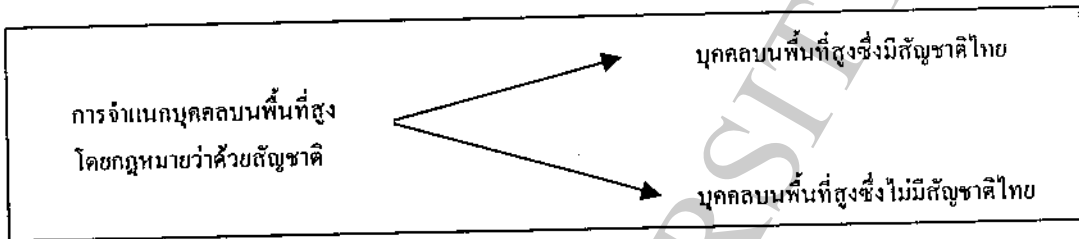

การจำแนกบุคคลพื้นที่สูงตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ

ผลของการจำแนกบุคคลบนพื้นที่สูงโดยใช้กฎหมายสัญชาติจะนำไปสู่ผลลัพธ์ใน 2 ลักษณะ กล่าวคือ

ในประการแรก หากบุคคลบนพื้นที่สูงมีสถานะเป็น “คนชาติ (National)” บุคคลดังกล่าวย่อมมีสถานะเป็นผู้ทรงสิทธิที่สมบูรณ์ตามกฎหมายไทยในลักษณะเดียวกับคนสัญชาติไทยโดยทั่วไปในพื้นที่ราบ

ในประการที่สอง หากบุคคลบนพื้นที่สูงไม่มีสถานะเป็น “คนสัญชาติไทย” บุคคลดังกล่าวย่อมมีสถานะเป็น “คนต่างด้าว (Alien)” ตามกฎหมายไทยบุคคลดังกล่าวย่อมจะได้รับการปฏิบัติในลักษณะเดียวกับคนต่างด้าวอื่นๆ ในประเทศไทย กล่าวคือ การได้รับการคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ชนอย่างไม่มีเงื่อนไข แต่มีอาจได้รับสิทธิบางประการที่กฎหมายสงวนไว้ให้แก่คนสัญชาติไทยเท่านั้น อาทิ สิทธิในการเข้าร่วมทางการเมือง หรืออาจถูกจำกัดสิทธิบางประการ อาทิ สิทธิในการทำงาน สิทธิในการประกอบธุรกิจ สิทธิในการถือครองอสังหาริมทรัพย์

การจำแนกบุคคลบนพื้นที่สูงตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

ในกรณีที่บุคคลบนพื้นที่สูงไม่มีสัญชาติ ในกรณีนี้อาจถูกจำแนกได้เป็นอีกสองลักษณะ กล่าวคือ บุคคลบนพื้นที่สูงที่อพยพเข้ามาในประเทศไทยประการหนึ่ง และบุคคลบนพื้นที่สูงที่เกิดในประเทศไทยอีกประการหนึ่ง

กรณีของบุคคลบนพื้นที่สูงที่อพยพเข้ามาในประเทศไทย

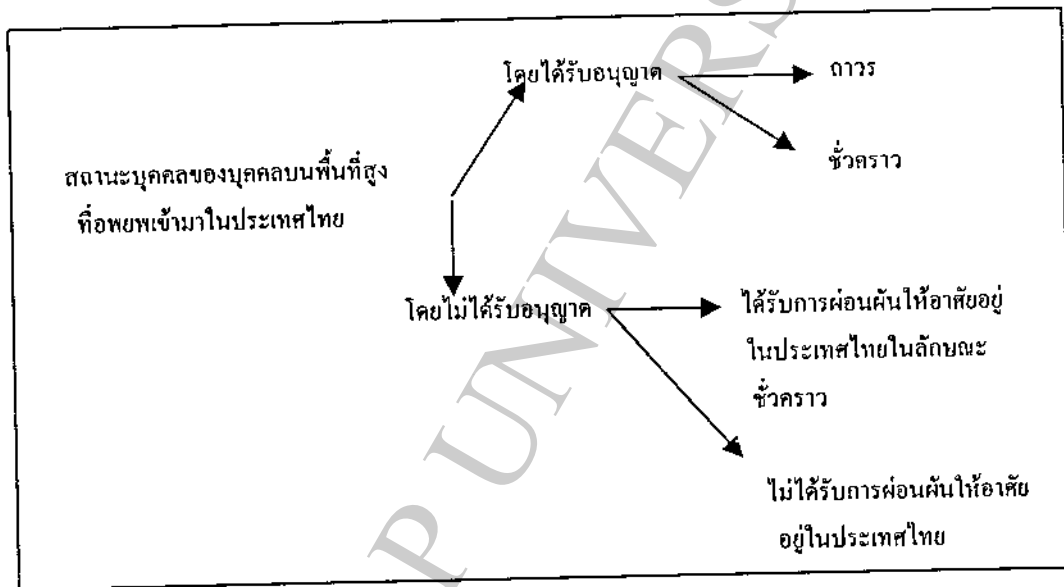
หากบุคคลบนพื้นที่สูงเป็นคนต่างด้าวที่ “เดินทางเข้ามาในประเทศไทย” มิใช่บุคคลที่เกิดในประเทศไทย จึงจะต้องใช้กฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองมาจำแนกบุคคลดังกล่าวต่อไป สถานะบุคคลของบุคคลดังกล่าวย่อมขึ้นอยู่กับปัญหาที่ว่า บุคคลดังกล่าวได้รับอนุญาตให้เข้ามาในประเทศไทยโดยชอบด้วยกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองหรือไม่ ซึ่งผลลัพธ์ของการพิจารณาอาจเกิดขึ้นใน 2 ลักษณะ กล่าวคือ

ในประการแรก หากบุคคลบนพื้นที่สูงได้รับอนุญาตให้เข้ามาในประเทศไทย บุคคลดังกล่าวย่อมมีสถานะเป็นคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้มี “สิทธิเข้ามาในประเทศไทย (Right to Entry)” และ “สิทธิที่จะอาศัยอยู่ในประเทศไทย (Right to Reside)” ซึ่งสิทธิดังกล่าวอาจจะมีลักษณะชั่วคราวหรือถาวรก็ได้ ภายใต้สถานะดังกล่าวบุคคลบนพื้นที่สูงนี้จึงไม่อาจถูกส่งกลับออกไปจากประเทศไทย

ในประการที่สอง หากบุคคลบนพื้นที่สูงไม่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาในประเทศไทย โดยหลักบุคคลดังกล่าวย่อมไม่มีทั้ง “สิทธิเข้ามาในประเทศไทย (Right to Entry)” และ “สิทธิที่จะอาศัยอยู่ใน

ประเทศไทย (Right to Reside)” บุคคลบนพื้นที่สูงในสถานการณ์นี้จะต้องถูกส่งกลับออกไปจากประเทศไทยโดยพลัน ทั้งนี้ เว้นแต่จะได้รับการผ่อนผันให้อาศัยอยู่ได้ในลักษณะชั่วคราว

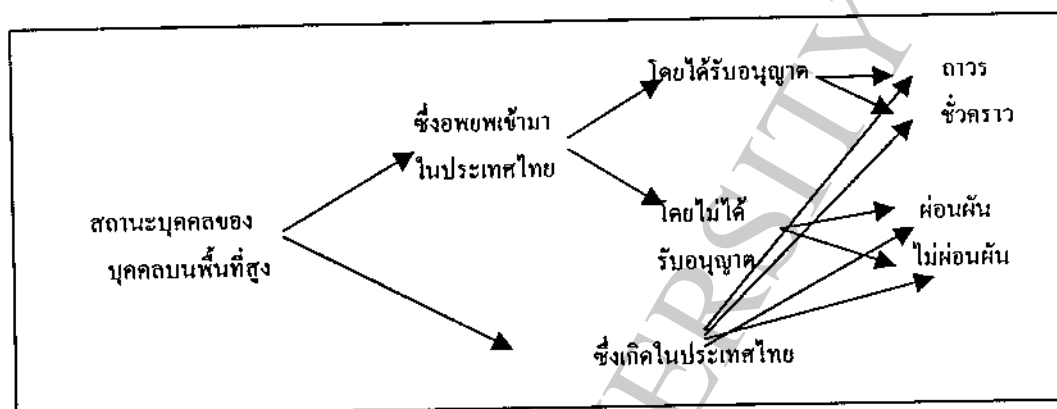
ดังนั้น หากคณะรัฐมนตรีได้มีมติผ่อนผันให้สิทธิอาศัยอยู่ชั่วคราวในประเทศไทย บุคคลบนพื้นที่สูงนั้น ก็จะมีสถานะเป็น “บุคคลที่ไม่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาในประเทศไทย กล่าวคือ มีลักษณะการเข้าเมืองที่ผิดกฎหมาย” แต่ก็มีสถานะเป็น “บุคคลที่ได้รับอนุญาตให้อาศัยอยู่ในประเทศไทย กล่าวคือ มีลักษณะการอาศัยที่ชอบด้วยกฎหมาย” กล่าวคือ ไม่อาจถูกส่งกลับออกจากประเทศไทย ในขณะที่กำลังผ่อนผันยังไม่สิ้นสุด แต่การใช้สิทธิในความเป็นบุคคลในประเทศไทยย่อมถูกจำกัดมากกว่าคนต่างด้าวโดยทั่วไปที่ได้รับอนุญาตให้เข้าเมืองอาทิเช่น สิทธิและเสรีภาพในการเคลื่อนไหว ย่อมถูกจำกัด

กรณีของบุคคลบนพื้นที่สูงที่เกิดในประเทศไทย

หากบุคคลบนพื้นที่สูงมิใช่คนต่างด้าวที่เกิดนอกประเทศไทย กล่าวคือ บุคคลดังกล่าวย่อมมิใช่คนเข้าเมือง แต่โดยที่มาตรา 7 ทวิ วรรค 3 แห่ง พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2535 บัญญัติว่า “ให้ถือว่าผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย ซึ่งไม่ได้สัญชาติไทยตามวรรคหนึ่ง เป็นผู้เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง เว้นแต่จะมีการสั่งเป็นอย่างอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น” และมาตรา 11 วรรค 1 แห่งกฎหมายฉบับเดียวกันบัญญัติว่า “บทบัญญัติมาตรา 7 ทวิวรรค 3 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.2508 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้มีผลใช้บังคับกับผู้เกิดก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับด้วย เว้นแต่ผู้ซึ่งรัฐมนตรีมีคำสั่งอันมีผลให้ได้รับสัญชาติไทยตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 337 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ.2515 ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ” โดยผลของกฎหมายดังกล่าว บุคคลบนพื้นที่สูง

ที่เกิดในประเทศไทยก่อนมีการประกาศใช้มาตรา 7 ทวิ วรรค 3 จึงเริ่มต้นมีสถานะเป็น “ผู้ที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง” ตั้งแต่วันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2535 ในขณะที่บุคคลบนพื้นที่สูงที่เกิดในประเทศไทยตั้งแต่มีการประกาศใช้มาตรา 7 ทวิ วรรค 3 จึงเริ่มต้นมีสถานะเป็น “ผู้ที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง” ตั้งแต่เกิด

ดังนั้น เพื่อที่จะมิให้บุคคลบนพื้นที่สูงถูกผลักดันออกไปจากประเทศไทยก็จำเป็นที่จะต้องอนุญาตให้บุคคลบนพื้นที่สูงที่เกิดในประเทศไทยและเข้ามาในประเทศไทยโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือในกรณีที่ไม่อาจอนุญาตให้เข้าเมืองได้ ก็จะต้องผ่อนผันให้อาศัยอยู่ชั่วคราว ในลักษณะเดียวกันกับบุคคลบนพื้นที่สูงที่อพยพเข้ามาในประเทศไทย

กฎหมายว่าด้วยการลงรายการสถานะบุคคลในทะเบียนราษฎร

แม้ว่ากฎหมายไทยจะยอมรับให้สถานะบุคคลแก่บุคคลบนพื้นที่สูงก็ตาม หากบุคคลบนพื้นที่สูงไม่มี “เอกสารพิสูจน์ตน (Identification Paper)” บุคคลบนพื้นที่สูงนั้นก็จะไม่สามารถที่จะใช้สิทธิในความเป็นบุคคลตามที่ได้รับจากกฎหมายไทยได้ในความเป็นจริง คณะอนุกรรมการศึกษาในเรื่องนี้ จึงต้องมาศึกษาความเป็นไปได้ในทางกฎหมายที่จะออกเอกสารพิสูจน์ตนให้แก่บุคคลบนพื้นที่สูงที่ปรากฏตัวอยู่ในประเทศไทย

คณะอนุกรรมการศึกษาฯ พบว่า รัฐไทยย่อมออกเอกสารรับรองตัวบุคคลได้หากได้มีการจัดทำทะเบียนบุคคลเอาไว้ แต่อย่างไรก็ตามการทำทะเบียนบุคคลโดยรัฐไทยยังไม่สมบูรณ์ทั้งหมด ทั้งนี้ได้มีการเริ่มต้นจัดทำทะเบียนบุคคลให้แก่บุคคลธรรมดาตามตั้งแต่ พ.ศ.2452 เป็นต้นมา จึงยังคงมีบุคคลธรรมดาในประเทศไทยที่ยังขาดเอกสารพิสูจน์ตนกล่าวคือ มีสถานะเป็นบุคคลที่ไม่มีเอกสารพิสูจน์ตน (Undocumented Persons)

คณะอนุกรรมการศึกษาฯ จึงเห็นว่ารัฐไทยย่อมมีอำนาจอธิปไตยที่จะจัดทำทะเบียนให้แก่บุคคลธรรมดาทุกคนที่ปรากฏตัวอยู่ในประเทศไทย ทั้งที่มีสัญชาติไทยและไม่มีสัญชาติไทย การกระทำดังกล่าวมีนัยทั้งเพื่อรับรองสิทธิในความเป็นบุคคลของบุคคลดังกล่าว และเพื่อประสิทธิภาพในการควบคุมตัวดังกล่าวในขณะที่อยู่ในประเทศไทย ดังนั้นไม่ว่าบุคคลบนพื้นที่สูงจะมีสถานะบุคคลในลักษณะใด รัฐย่อมจะต้องระบุนชื่อและสถานะของบุคคลลงในทะเบียนบุคคลของรัฐ

ในปัจจุบันกฎหมายไทยที่เป็นหลักในเรื่อง การทำทะเบียนบุคคลของรัฐไทยมีอยู่ 2 ฉบับ กล่าวคือ “พ.ร.บ. การทะเบียนราษฎร พ.ศ.2534 และ พ.ร.บ. การทะเบียนคนต่างด้าว พ.ศ.2493 โดยที่กฎหมายฉบับแรกให้อำนาจแก่กรมการปกครองที่จะทำทะเบียนบุคคลธรรมดาที่อาจมีสถานะเป็นราษฎรไทย ในขณะที่กฎหมายฉบับหลังให้อำนาจแก่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในการทำทะเบียนบุคคลธรรมดาแก่คนต่างด้าวที่มีสิทธิอาศัยอยู่ในประเทศไทยในลักษณะถาวร

จะเห็นว่า กฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรได้กำหนดให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นจัดทำทะเบียนบ้านไว้ทุกบ้าน แม้สำหรับบุคคลที่เข้าเมืองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว แต่นายทะเบียนจะต้องจัดทำทะเบียนราษฎรสำหรับบุคคลในกรณีหลังทั้งกรณีนี้ไว้ต่างหากจากทะเบียนบ้านของบุคคลผู้มีสัญชาติไทย หรือบุคคลที่เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการถาวร

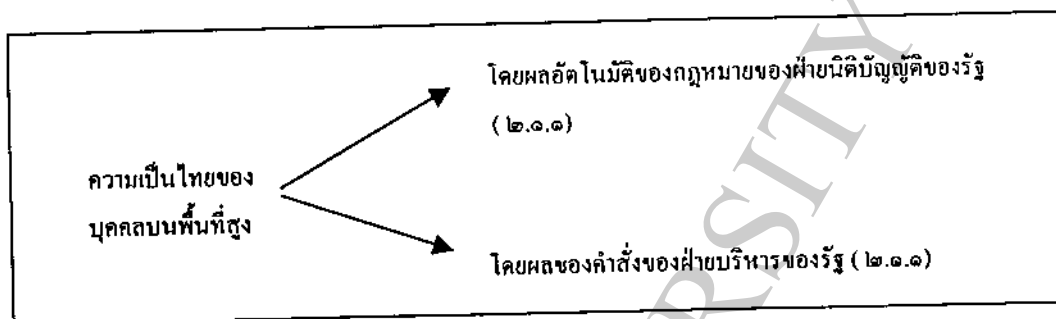
ในขณะที่กฎหมายว่าด้วยการลงทะเบียนคนต่างด้าวได้กำหนดให้ตำรวจท้องที่จัดทำทะเบียนคนต่างด้าวและออกใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวให้แก่คนต่างด้าวใน 2 ลักษณะ ดังต่อไปนี้ กล่าวคือ (1) คนต่างด้าวที่มีอายุสิบสองปีบริบูรณ์หรือคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้เป็นคนเข้าเมืองตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองแล้ว และ (2) คนสัญชาติไทยผู้เสียไปซึ่งสัญชาติไทยไม่ว่าด้วยเหตุใด จะเห็นว่าคนต่างด้าวประเภทแรกจะมีสิทธิร้องขอให้รัฐออกเอกสารพิสูจน์ให้ได้ก็ต่อเมื่อคนต่างด้าวนั้นได้รับอนุญาตให้เข้ามาในลักษณะถาวรในประเทศไทยโดยผลของกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองแล้ว ในขณะที่คนต่างด้าวประเภทที่สองไม่จำเป็นต้องได้รับการอนุญาตดังกล่าวเสียก่อน กฎหมายรับรองสิทธิให้โดยอัตโนมัติเมื่อพิสูจน์ได้ว่าเคยมีสัญชาติไทยและได้เสียสัญชาติไทยนั้นไปแล้ว แม้บุคคลดังกล่าวจะไม่มีสัญชาติไทย แต่ก็คือได้ว่าเป็นคนต่างด้าวที่มีความสัมพันธ์เป็นพิเศษกับประเทศไทย จึงต้องได้รับการปฏิบัติในลักษณะพิเศษกว่าคนต่างด้าวอื่นใด

การพิจารณาสถานะบุคคลของบุคคลพื้นที่สูง ภายใต้กฎหมาย ระเบียบและนโยบายที่เกี่ยวข้อง

โดยผลของกฎหมาย ระเบียบ และนโยบายที่เกี่ยวข้อง การพิจารณาสถานะบุคคลของบุคคลบนพื้นที่สูงย่อมจะต้องพิจารณาในประการแรกเสียก่อนว่า มีความเป็นไปได้ที่จะได้สัญชาติไทยหรือไม่ และเมื่อผลของการพิจารณาปรากฏแล้วว่าไม่อาจได้รับการยอมรับว่ามีสถานะเป็นไทยได้แล้วจึงค่อยมาพิจารณาความเป็นไปได้เพียงใดที่จะเป็นคนที่ต่างด้าวที่มีสิทธิอาศัยอยู่ในประเทศไทย

การพิจารณาปัญหาความเป็นไทยของบุคคลบนพื้นที่สูง

โดยพิจารณาจากหลักฐานกฎหมายสัญชาติ ซึ่งปรากฏในมูลนิธิธรรมประเพณีประกอบกับ หลักกฎหมายสัญชาติที่ปรากฏในกฎหมายลายลักษณ์อักษรไทยว่าด้วยสัญชาติไทยของบุคคล ธรรมดาทุกฉบับ กฎหมายไทยยอมรับให้บุคคลบนพื้นที่สูงอาจมีสถานะเป็นไทยได้ภายใต้ 2 สถานการณ์ ดังต่อไปนี้

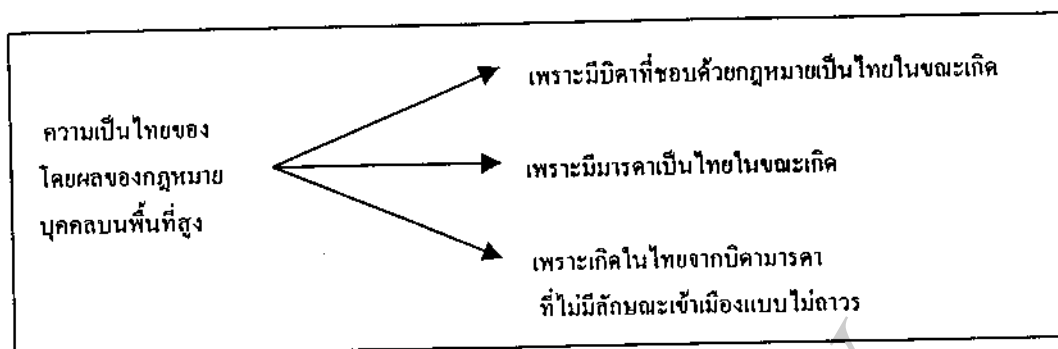

การพิจารณาปัญหาความเป็นไทยของบุคคลบนพื้นที่สูง โดยผลัดโนมัตติของกฎหมายของ ฝ่ายนิติบัญญัติของรัฐ บุคคลบนพื้นที่สูงย่อมได้สัญชาติไทยโดยผลัดโนมัตติของกฎหมายหากมี ข้อเท็จจริงครบตามข้อกำหนดของกฎหมายที่มีผลในขณะที่เกิด อย่างไรก็ตาม แม้บุคคลบนพื้นที่สูง จะได้สัญชาติไทยโดยการเกิดภายใต้กฎหมายที่มีผลในขณะที่เกิด บุคคลนั้นก็อาจจะเสีย สัญชาติไทยในเวลาต่อมาหากมีข้อเท็จจริงตามที่กำหนดในบทกฎหมายว่าด้วยการเสียสัญชาติไทย ในเวลาต่อมา แต่อย่างไรก็ตามแม้บุคคลบนพื้นที่สูงจะได้สัญชาติไทยโดยการเกิดภายใต้กฎหมายที่ มีผลในขณะที่เกิดและเสียสัญชาติไทยในเวลาต่อมา บุคคลนั้นก็อาจได้กลับคืนสัญชาติไทย หากมีข้อเท็จจริงตามที่กำหนดในบทกฎหมายว่าด้วยการกลับคืนสัญชาติไทยในเวลาต่อมา

โดยทั่วไปความเป็นไทยโดยผลของกฎหมายอาจเกิดขึ้นได้ใน 3 ปรากฏการณ์ด้วยกัน กล่าวคือ

- (1) ความเป็นไทยโดยหลักการสืบสายโลหิตจากบิดา เพราะบิดาที่ชอบด้วยกฎหมายเป็น ไทยในขณะเกิด หรือ
- (2) ความเป็นไทยโดยหลักการสืบสายโลหิตจากมารดา เพราะมารดาเป็นไทยในขณะเกิด หรือ
- (3) ความเป็นไทยโดยหลักแห่งดินแดน เพราะเกิดในประเทศไทยจากบิดา และมารดา ที่ ไม่มีลักษณะเข้าเมืองแบบไม่ถาวร อาทิ มีบิดาหรือมารดาที่เป็นไทยหรือมีบิดาหรือมารดาที่เป็น ต่าง้าวที่เกิดในไทยก่อนวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2535 หรือมีบิดาหรือมารดาที่ถือใบสำคัญ ประจำตัวคนต่าง้าว

การพิจารณาปัญหาความเป็นไทยของบุคคลบนพื้นที่สูง โดยคำสั่งของฝ่ายบริหารของรัฐในกรณีที่บุคคลบนพื้นที่สูง ไม่มีสัญชาติไทยภายใต้กฎหมายที่มีผลในขณะที่เกิดกฎหมายไทยก็ยอมรับ "สิทธิที่จะร้องขอสัญชาติไทย" ของบุคคลดังกล่าว เมื่อสิทธิดังกล่าวยอมรับเกิดขึ้นในกรณีของบุคคลบนพื้นที่สูง ดังต่อไปนี้

- (1) กรณีที่บุคคลบนพื้นที่สูง ซึ่งเกิดในประเทศไทยก่อนวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2535
  - (2) กรณีที่บุคคลบนพื้นที่สูง ซึ่งเกิดในประเทศไทยตั้งแต่วันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2535
  - (3) กรณีที่บุคคลบนพื้นที่สูงนั้นได้ทำคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นสมควร
  - (4) กรณีที่บุคคลบนพื้นที่สูงนั้นเป็นภริยาของผู้ที่ได้แปลงสัญชาติเป็นไทยหรือของผู้ที่ได้กลับคืนสัญชาติไทย
  - (5) กรณีที่บุคคลบนพื้นที่สูงนั้นเป็นบุตรที่บรรลุนิติภาวะแล้วของผู้ที่ได้แปลงสัญชาติเป็นไทยหรือของผู้ที่ได้กลับคืนสัญชาติไทย
  - (6) กรณีบุคคลบนพื้นที่สูงนั้นเป็นบุตรผู้เยาว์ของผู้ที่ได้แปลงสัญชาติเป็นไทย หรือของผู้ที่ได้กลับคืนสัญชาติไทย
  - (7) กรณีที่บุคคลบนพื้นที่สูงนั้นเป็นผู้ที่เคยมีสัญชาติไทยมาก่อน
  - (8) กรณีของบุคคลบนพื้นที่สูงซึ่งจดทะเบียนสมรสกับชายไทย
  - (9) กรณีที่บุคคลบนพื้นที่สูงนั้นไม่มีลักษณะดังกล่าวมาทั้งหมด
- อนึ่ง การให้สัญชาติในกรณีที่ 1 และ 2 ถือเป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยมีหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยคณะรัฐมนตรีเป็นกรอบดุลพินิจแต่ในขณะที่มีการพิจารณาการให้สัญชาติไทยในกรณีที่ 3 จนถึง 9 เป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่ผู้เดียวแต่อย่างไรก็ตาม โดยทางปฏิบัติภายในของกระทรวงมหาดไทยได้มีการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อทำหน้าที่พิจารณากลับกรองปัญหาการให้สัญชาติดังกล่าว รัฐมนตรีมิได้ใช้อำนาจตามอำเภอใจแต่อย่างใด

ที่มา: สำนักทะเบียนกลาง, กรมการปกครอง, กระทรวงมหาดไทย. ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการพิจารณาลงรายการสถานะบุคคลในทะเบียนราษฎรให้แก่บุคคลบนพื้นที่สูง, พ.ศ. 2543.

ภาคผนวก ข

รายละเอียดข้อมูลที่กองบัญชาการทหารสูงสุด ขอให้ประโยชน์จากกรมป่าไม้
จัดสรรให้หมู่บ้านอดีตทหารจีนคณะชาติ

รายละเอียดข้อมูลที่กองบัญชาการทหารสูงสุด ขอให้ประโยชน์จากกรมป่าไม้จัดสรรให้หมู่บ้าน
อดีตทหารจีนคณะชาติ

บ้านเปียงหลวง ต.เปียงหลวง อ.เวียงแหง จ.เชียงใหม่

พื้นที่ที่อยู่อาศัย จำนวน 84 แปลง พื้นที่ 91 ไร่ 2 งาน 11 ตารางวา
พื้นที่ทำการเกษตร จำนวน 42 แปลง พื้นที่ 220 ไร่ - งาน 10 ตารางวา
พื้นที่สาธารณประโยชน์ จำนวน 7 แปลง พื้นที่ 250 ไร่ 1 งาน 18 ตารางวา

บ้านแกน้อย ต.เมืองนะ อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่

พื้นที่ที่อยู่อาศัยและทำการเกษตร จำนวน 171 แปลง พื้นที่ 555 ไร่ - งาน 72 ตารางวา
พื้นที่สาธารณประโยชน์ จำนวน 8 แปลง พื้นที่ 301 ไร่ 3 งาน 11 ตารางวา
พื้นที่ที่ถือครองเกิน 15 ไร่ จำนวน 34 ราย 65 แปลง พื้นที่ 839 ไร่ 1 งาน 52 ตารางวา

บ้านเมืองนะ ต.เมืองนะ อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่

พื้นที่ที่อยู่อาศัยและทำการเกษตร
พื้นที่สาธารณประโยชน์

พื้นที่บ้านหนองอูก (อรุโณทัย) ต.เมืองนะ อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่

พื้นที่ที่อยู่อาศัย จำนวน 96 แปลง พื้นที่ 291 ไร่ 1 งาน 47 ตารางวา
พื้นที่ทำการเกษตร จำนวน 14 แปลง พื้นที่ 145 ไร่ - งาน 19 ตารางวา
พื้นที่สาธารณประโยชน์ จำนวน 11 แปลง พื้นที่ 586 ไร่ 2 งาน 74 ตารางวา

บ้านถ้ำอ๊อบ ต.หนองบัว อ.ไชยปราการ จ.เชียงใหม่

พื้นที่ที่อยู่อาศัยและทำการเกษตร จำนวน 96 แปลง พื้นที่ 174 ไร่ 1 งาน 78 ตารางวา
พื้นที่สาธารณประโยชน์ จำนวน 12 แปลง พื้นที่ 119 ไร่ - งาน 72 ตารางวา
พื้นที่ที่ถือครองเกิน 15 ไร่ จำนวน 1 ราย 1 แปลง พื้นที่ 17 ไร่ - งาน 15 ตารางวา

บ้านสันมะกอกหวาน ต.แม่ฮ่อง อ.ฝาง จ.เชียงใหม่

พื้นที่ที่อยู่อาศัย จำนวน 51 แปลง พื้นที่ 127 ไร่ 3 งาน - ตารางวา
พื้นที่ทำการเกษตร จำนวน 37 แปลง พื้นที่ 88 ไร่ - งาน 9 ตารางวา
พื้นที่สาธารณประโยชน์ จำนวน 6 แปลง พื้นที่ 179 ไร่ - งาน 77 ตารางวา

บ้านหลวง ต.แม่ฮ่อง อ.ฝาง จ.เชียงใหม่

พื้นที่ที่อยู่อาศัยและทำการเกษตร จำนวน 107 แปลง พื้นที่ 238 ไร่ 1 งาน 28 ตารางวา
พื้นที่สาธารณประโยชน์ จำนวน 7 แปลง พื้นที่ 18 ไร่ 2 งาน 43 ตารางวา

บ้านสุขฤทัย (หัวเมืองงาม) ต.ท่าคอน อ.แม่เอย จ.เชียงใหม่

พื้นที่ที่อยู่อาศัยและทำการเกษตร จำนวน 70 แปลง พื้นที่ 701 ไร่ 2 งาน 59 ตารางวา
พื้นที่สาธารณประโยชน์ จำนวน 8 แปลง พื้นที่ 45 ไร่ 3 งาน 75 ตารางวา

บ้านสันติคีรี (แม่สะลอง) ต.แม่สะลองนอก อ.แม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย

พื้นที่ที่อยู่อาศัยและทำการเกษตร จำนวน 265 แปลง พื้นที่ 595 ไร่ 1 งาน 81 ตารางวา
พื้นที่สาธารณประโยชน์ จำนวน 15 แปลง พื้นที่ 240 ไร่ - งาน 81 ตารางวา

บ้านห้วยมู ต.แม่สะลองใน อ.แม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย

พื้นที่ที่อยู่อาศัยและทำการเกษตร จำนวน 32 แปลง พื้นที่ 81 ไร่ - งาน 13 ตารางวา
พื้นที่สาธารณประโยชน์ จำนวน 9 แปลง พื้นที่ 112 ไร่ - งาน 78 ตารางวา

บ้านแม่แอบ ต.บ้านแซว อ.เชียงแสน จ.เชียงราย

พื้นที่ที่อยู่อาศัยและทำการเกษตร จำนวน 121 แปลง พื้นที่ 308 ไร่ 2 งาน 72 ตารางวา
พื้นที่สาธารณประโยชน์ จำนวน 24 แปลง พื้นที่ 481 ไร่ 1 งาน 84 ตารางวา
พื้นที่ที่ถือครองเกินกว่า 15 ไร่ จำนวน 14 ราย 48 แปลง พื้นที่ 471 ไร่ - งาน 70 ตารางวา
พื้นที่ครอบครัว (อิสระ) จำนวน 34 ราย 38 แปลง พื้นที่ 141 ไร่ 2 งาน 11 ตารางวา

บ้านผาดัง ต.ปอ อ.เวียงแก่น จ.เชียงราย

พื้นที่ที่อยู่อาศัย จำนวน 115 แปลง พื้นที่ 411 ไร่ 2 งาน 70 ตารางวา
พื้นที่ทำการเกษตร จำนวน 49 แปลง พื้นที่ 416 ไร่ - งาน 9 ตารางวา
พื้นที่สาธารณประโยชน์ จำนวน 15 แปลง พื้นที่ 172 ไร่ 2 งาน 17 ตารางวา

ที่มา: กองกำลังนเรศวร/กองกำลังผาเมือง, กองทัพภาคที่ 3 ฉ. โชนา อ. เมือง จ. เชียงใหม่

ภาคผนวก ค

รายละเอียดข้อมูลพื้นที่กองบัญชาการทหารสูงสุด ขอให้ประโยชน์จากกรมป่าไม้
เพื่อจัดสรรให้หมู่บ้านอดีตทหารจีนคณะชาติ

รายละเอียดข้อมูลพื้นที่กองบัญชาการทหารสูงสุด ขอใช้ประโยชน์จากกรมป่าไม้ เพื่อจัดสรรให้
หมู่บ้านอดีตทหารจีนคณะชาติ

ลำดับ	หน่วยและที่ตั้ง	เนื้อที่ ไร่-งาน-ตรว.	ประชากร	อาชีพ	ศาสนา
1.	ชป.(ทอช.) 1 บ.รักไทย ต.หมอก จำเป็ อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน พิกัด LB898658 ห่างชายแดน พม่า 45 กม.	-	660 คน (114 ครอบครัว) จีนฮ่อ, ผู้พลัด ถิ่นชาวพม่า, ทอช.	เกษตรกรรม (ทำสวน, ทำไร่)	พุทธ ผี
2.	ชป.(ทอช.) 2 บ.เปียงหลวง ต.เปียงหลวง อ.เวียงแหง จ.เชียงใหม่ พิกัด MB607766 แผนที่ชุด ศ7017 มาตรฐาน 1:50,000 ระวัง 4648 II และ 4748 II ห่างจากชายแดนพม่า 2 กม. ห่าง อ.เวียงแหง 18 กม. ห่างจาก จ.เชียงใหม่ 174 กม.	5,496-2-63	5,945 คน (1,104 ครอบครัว) ไทย, จีน ฮ่อ, ไทยใหญ่, ลีซอ, มูเซอ, และผู้พลัดถิ่น สัญชาติพม่า	เกษตรกรรม (ทำสวน, ทำไร่)	พุทธ
3.	ชป.(ทอช.) 3 บ.แก่น้อย ต.เมืองนะ อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่ พิกัด MB776761 แผนที่ชุด L7017 มาตรฐาน 1:50,000 ระวัง 4748II ห่างจากชายแดนพม่า 9 กม.ห่างอ.เชียงดาว 60 กม. ห่าง จ.เชียงใหม่ 150 กม.	2,165-3-15	3,145 คน (433 ครอบครัว) จีนฮ่อ, ไทยใหญ่, เข่า, ลีซอ, ม้ง, มูเซอ, อีโก้ และ ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า	เกษตรกรรม (ทำสวน, ทำไร่)	พุทธ คริสต์ อิสลาม
4.	ชป.(ทอช.) 4 บ.ห้วยไคร้ ต.เมืองนะ อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่ พิกัด MB 638723 สถานที่ใกล้เคียง ร.ร. บ้านห้วยไคร้ ห่างจากชายแดน พม่า 6 กม. ห่าง อ.เวียงแหง 14 กม. ห่างจ.เชียงใหม่ 170 กม.	472-3-87.5	1,033 คน (232 ครอบครัว) ไทย ใหญ่, ไทย	เกษตรกรรม (ทำสวน, ทำไร่)	พุทธ

ลำดับ	หน่วยและที่ตั้ง	เนื้อที่ ไร่-งาน-ครว.	ประชากร	อาชีพ	ศาสนา
5.	ขป.(ทจช.)5บ.อรุโฆทัย(หนองอูก) ต.เมืองนะ อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่ พิกัด MB965824 แผนที่ชุด L7017 มาตราส่วน 1:50,000 ระวัง 4748 I และ 4748 II ห่างชายแดนพม่า 1 กม. ห่าง อ.เชียงดาว 50 กม. ห่าง จ.เชียงใหม่ 130 กม.		660 คน (114 ครอบครัว) จีนฮ่อ, ผู้พลัด ถิ่นชาวพม่า, ทจช.	เกษตรกรรม (ทำสวน, ทำไร่)	พุทธ ผี
6.	ขป.(ทจช.)6 บ.ถ้ำอ้อบ (สันติวนา) ต.หนองบัว อ.ไชยปราการ จ.เชียงใหม่ (บ.สันติวนา+ บ.สันชัย+บ.ผานแดง)	8,353-2-62.5	141 ครอบครัว	เกษตรกรรม	พุทธ
7.	ขป.(ทจช.)7 บ.สันมะกอกหวาน ต.แม่งอน อ.ฝาง จ.เชียงใหม่ ใกล้ สทง.ป่าไม้แม่สุ่น ห่างชาย แดนพม่า 15 กม. ห่าง อ.ฝาง 25 กม. ห่าง จ.เชียงใหม่ 143 กม.	785-0-0	804 คน (124 ครอบครัว) ทจช., จีนฮ่อ อิสระ, ผู้พลัดถิ่น สัญชาติพม่า, ลีซอ	เกษตรกรรม	พุทธ
8.	ขป.(ทจช.)8 บ.บ้านหลวง ต.แม่งอน อ.ฝาง จ.เชียงใหม่ พิกัด MB048968 แผนที่ชุด 7007 มาตราส่วน 1:50,000 ระวัง 4848 IV ห่าง ชายแดนพม่า 2 กม. ห่าง อ.ฝาง 38 กม. ห่าง จ.เชียงใหม่ 165 กม.	2530-2-0	853 คน (176 ครอบครัว) ไทย, จีนฮ่อ, มุเซอ	เกษตรกรรม (ทำสวน,ข้าว สาเก, สดอ เบอรี่, พลับ, พลัม)	พุทธ คริสต์ อิสลาม
9.	ขป.(ทจช.)9 บ.สุขฤทัย (หัวเมือง งาม) ต.ท่าตอน อ.แม่เมาะ จ.เชียงใหม่ พิกัด NC566222 ระวังแผนที่ 4949 III ห่างชาย แดนพม่า 5 กม. อ.แม่เมาะ 27 กม. ห่าง จ.เชียงใหม่ 200 กม.	2,600 ไร่ (เกษตร 1,000 ไร่ 760)	571 คน (84 ครอบครัว) ไทย, ทจช., จีน ฮ่ออิสระ, ผู้พลัดถิ่น ชาวพม่า, มุเซอ, อีเก้อ	เกษตรกรรม (ทำสวน, ทำนา เลี้ยงสัตว์)	พุทธ คริสต์ อิสลาม

ลำดับ	หน่วยและที่ตั้ง	เนื้อที่ ไร่-งาน-ตรว.	ประชากร	อาชีพ	ศาสนา
10.	ชป.(ทจช.)10 บ.แม่สะลอง (สันติคีรี) ต.แม่สะลอง อ.แม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย พิกัด NC655296 ห่างชายแดน 8 กม. ห่าง อ. 40 กม. ห่าง จ.เชียงราย 70 กม.	15,000 ไร่	4,661 คน (242 ครอบครัว)	เกษตรกรรม ค้าขาย	พุทธ คริสต์ อิสลาม
11.	ชป.(ทจช.)11 บ้านห้วยหม้อ (ห้วยมู) ต.แม่สะลอง อ.แม่ฟ้า หลวง จ.เชียงราย พิกัด NC729365	3,366-1-87.5	275 คน (48 ครอบครัว) จีน, มูเซอ, อีเก้อ, ลีซอ, ลัวะ, ว้า, ไทยใหญ่	เกษตรกรรม	พุทธ
12.	ชป.(ทจช.)12 บ.แม่แอบ ต.บ้านแซว อ.เชียงแสน จ.เชียงราย	4,908-1-37.5	1,700 คน (305 ครอบครัว) ทจช., จีนฮ่ออิสระ, ผู้พลัดถิ่นสัญชาติ พม่า ม้ง, เข่า, มูเซอ, อีเก้อ	เกษตรกรรม ค้าขาย	พุทธ คริสต์ อิสลาม
13.	ชป.(ทจช.)13. บ.ผาดั้ง ต.ปอ อ.เวียงแก่น จ.เชียงราย พิกัด PC565093 ระวังแผนที่ บ.กันใจ ห่างชายแดนพม่า ½ กม. ห่างจาก อ.เวียงแก่น 30 กม. ห่าง จ.เชียงราย 188 กม.	8,100 ไร่	1,844 คน (270 ครอบครัว) ทจช.,จีน ฮ่ออิสระ, ไทย, ผู้ อพยพ, ผู้พลัดถิ่น สัญชาติพม่า, มูเซอ, อีเก้อ, ม้ง, เข่า	เกษตรกรรม ค้าขาย, รับจ้าง	พุทธ คริสต์ อิสลาม

ที่มา : กองกำลังนเรศวร / กองกำลังผาเมือง, กองทัพภาคที่ 3 ถนนโชตนา อ.เมือง จ.เชียงใหม่

ภาคผนวก ง

ข้อมูลประชากรบนที่สูงภาคเหนือตอนบนจำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์ ปี 2540

ข้อมูลประชากรบนที่สูงภาคเหนือตอนบนจำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์ ปี 2540

ชาติพันธุ์	จำนวน กลุ่มบ้าน	จำนวน หลังคาเรือน	จำนวนประชากร		จำนวน ประชากรรวม	ร้อยละ
			ชาย	หญิง		
1. ชาวเขา						
กระเหรี่ยง	1,125	61,361	158,801	153,814	312,615	42.0
ม้ง	95	12,937	52,350	50,767	103,117	13.9
เย้า	84	8,830	22,041	21,389	43,430	5.8
อีเก้อ	193	9,739	28,231	28,380	56,611	7.6
มูซอ	208	15,229	42,804	42,109	84,913	11.4
ลีซอ	89	5,436	16,163	15,938	32,101	4.3
ลีวะ	29	3,093	8,381	8,228	16,609	2.2
ถิ่น	46	6,889	19,232	18,895	38,127	5.1
ขมุ	15	2,403	6,718	6,444	13,162	1.8
ตองซุ	3	53	146	111	257	-
มลาปรี	1	24	67	58	125	-
รวม	1,888	125,994	354,934	346,133	701,067	94.2
2. ขนกลุ่มน้อย						
ประหล่อง	3	290	824	802	1,626	0.2
จีนฮ่อ	39	3,456	10,995	10,584	21,579	2.9
ไทยใหญ่	36	4,544	10,139	9,924	20,063	2.7
รวม	78	8,290	21,958	21,310	43,268	5.8
รวมทั้งสิ้น	1,966	134,284	376,892	367,443	744,335	100.0

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. รายงานฉบับสมบูรณ์
โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มชาติพันธุ์บนระยะ 10 ปี เล่ม 1
(2542 – 2551). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. 2542.

ภาคผนวก จ

การประมาณการจำนวนคนต่างชาติในจังหวัดภาคเหนือตอนบน

การประมาณการจำนวนคนต่างชาติในจังหวัดภาคเหนือตอนบน

จังหวัด	จำนวนคนต่างชาติ (คน)				
	สำรวจโดย สมช.	สำรวจ ธค. 2538	สำรวจ กพ. 2539	ค่าประมาณการ	
				กรณีต่ำ	กรณีสูง
เชียงราย	8,175	558	27,340	8,175	27,340
เชียงใหม่	9,649	0	29,000	9,694	29,000
แม่ฮ่องสอน	23,054	2,340	20,000	20,000	23,054
พะเยา	0	0	0	0	0
น่าน	0	3	573	3	573
ลำปาง	0	0	800	0	800
ลำพูน	39	0	34	34	39
แพร่	0	0	0	0	0
ตาก	24,000	5,881	67,864	24,000	67,864
รวม	64,962	8,782	145,611	61,906	172,720

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. รายงานฉบับสมบูรณ์
โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคเหนือตอนบน ระยะ 10 ปี เล่ม 1
(2542 – 2551). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. 2542.